

آموزش مجازی حج
مدیریت اهل سنت

مجموعه سوالات فقهی حج اهل سنت (شوافع و احناف)

مورد تایید شورای افتاء مدیریت اهل سنت

تهیه شده در بخش آموزش

مدیریت اهل سنت بعثه مقام معظم رهبری

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

سوالات بخش احرام:

۱- در حالت احرام به حج یا عمره اگر زائری از روی شهوت به نامحرم نظر نماید و مذی از او خارج شود آیا دم یا کفاره لازم است؟

از نظر احناف و شوافع: فدیة ندارد ولی مرتکب گناه شده است.

۲- اگر شخصی در حال احرام با حنای غلیظ سرش را رنگ نماید حکم آن چیست؟

شوافع: مانعی ندارد به شرط اینکه بو نداشته باشد.
احناف: اگر مرد باشد و حنای غلیظ بکار برده دو دم لازم است چون اولاً تغطیه راس نموده و ثانیاً بوی خوش بکار برده است. اما اگر زن باشد برای بکار بردن بوی خوش یک دم لازم است.

نکته: اگر حنا غلیظ بوده و یک شب یا یک روز بگذرد دم لازم است و الاً خیر. اما برای بوی خوش گذشت یک شب و روز لازم نیست بلکه بلافاصله دم لازم دارد البته زمانی که بوی خوش در حد زیاد باشد یا یک عضو کامل را معطر نماید و الاً صدقه لازم است.

۳- آیا در حالت احرام می توان بر فرش خوش بو نشست؟

شوافع: اگر عمداً بر فرش خوش بو بنشیند فدیة دارد.
احناف: اگر عطر دارای جرم باشد و به لباس منتقل شود در صورتی که زیاد باشد و یا یک عضو کامل را بپوشاند دم لازم می شود و الاً باید صدقه بدهد.

۴- حکم استفاده نمودن از بخور یا گشته در حال احرام چیست؟

احناف: استشمام کراهیت دارد.

شوافع: اگر عمدا باشد فدیة تخییری لازم است.

۵- بنده در حال احرام بودم و به شخصی که دستش معطر به عطر بود سلام نموده و دست دادم بطوری که دست من هم معطر شد حکم آن را بیان فرمایید؟

احناف: اگر مقدار آن زیاد نباشد صدقه بدهد.

شوافع: فدیة لازم نیست.

۶- حکم کشیدن سیگار در حالت احرام چیست آیا کفاره دارد؟

از نظر شوافع و احناف: اشکالی ندارد.

۷- شخصی از فرودگاه مبدأ احرام نبسته و از جده احرام بسته حکم آن را بیان نماید؟

از نظر احناف و شوافع: در صورتی که به یکی از میقات ها برنگردد دم لازم است.

۸- حکم استفاده از بوی خوش در لباس احرام قبل از نیت کردن و لبیک گفتن چیست؟

از نظر احناف و شوافع: بلامانع است.

۹- حکم پوشیدن کفشی که جلو و عقب و روی آن باز است در حالت احرام چیست؟

احناف: اگر برآمدگی پشت پا دیده می شود و پوشیده نیست ایرادی ندارد.

شوافع: عقب و جلو پا باز باشد ایرادی ندارد.

۱۰- اغلب روی دمپایی احرام تسمه ای است که ممکن است روی پا بطرف بالا و پایین حرکت کند؛ آیا این تسمه در زمان احرام مشکلی دارد و یا ندارد؟

از نظر احناف و شوافع: بلامانع است.

۱۱- زنان اغلب در حال احرام با گوشه چادر، جلوی دهانشان را می گیرند یا زنج را می پوشانند حکمش چیست؟

شوافع: اگر اکثر صورتش پوشیده شود فدیة لازم است ولی اگر اندک باشد ایرادی ندارد.
احناف: بدون ضرورت کراهت دارد.

۱۲- آیا بدون پوشیدن لباس احرام می توان محرم شد؟

از نظر احناف و شوافع: می تواند ولی باید فدیة بدهد.

۱۳- دم با ترک چه چیزهای واجب می شود؟

احناف: برای ترک واجب بجز دو رکعت نماز طواف.
شوافع: با ارتکاب محرمات و ترک واجب مگر عقد نکاح که گناه است ولی فدیة ندارد.

۱۴- با ترک کدام واجب حج، دم واجب نمی شود؟

احناف: دو رکعت نماز طواف.
شوافع: مطلقاً با ترک واجب فدیة لازم می شود.

۱۵- اگر کسی قصداً یکی از ممنوعات احرام را مرتکب شد یا یکی از واجبات حج را عمداً ترک نمود حکمش چیست؟

احناف: عمداً و سهواً باشد دم لازم است.
شوافع: اگر عمداً باشد موجب فدیة است اما اگر جاهلانه یا از روی فراموشی مرتکب شد اگر اتلاف باشد مانند حلق و گرفتن ناخن باید فدیة بدهد اما اگر ترفهه باشد مانند طیب و لباس پوشیدن فدیة ندارد.

۱۶- اگر کسی یکی از ممنوعات را در حال خواب یا بی هوشی انجام داد حکمش چیست؟

احناف: اگر یک شب یا یک روز کامل باشد دم لازم می شود و الا باید صدقه بدهد.
شوافع: چیزی بر او لازم نیست چون ترفهه محسوب می شود.

۱۷- آیا خوردن پیاز در حالت احرام اشکالی دارد؟

از نظر احناف و شوافع: اشکالی ندارد.

۱۸- حکم استعمال کرم ضد آفتاب برای محرم چیست؟

احناف: در صورتی که بو داشته باشد جایز نیست.
شوافع: مطلقاً جایز نیست.

۱۹- استفاده پودر و پماد برای کسی که عرق سوز است چه حکمی دارد بویژه برای کسانی که بیماری قند دارند که اگر استفاده نکنند زخمشان عمیق و اذیت کننده خواهد شد؟

از نظر شوافع و احناف: اگر بو نداشته باشد اشکالی ندارد.

۲۰- چترهای کوچکی هست که یک نوار پلاستیکی دور سر قرار می گیرد و چند میله باریک دارد و این چتر با فاصله چند سانتیمتر بالای سر قرار می گیرد و با سر فاصله دارد در حالت احرام حکمش چیست؟

از نظر شوافع و احناف: جایز نیست چون تغطیه الراس محسوب می شود.

۲۱- آیا سر مه کشیدن که معطر نباشد و برای زینت نباشد اشکال دارد؟

از نظر شوافع و احناف: مادامی که بو نداشته باشد اشکالی ندارد.

۲۲- کمربند داشتن و گره زدن ازار بخاطر اینکه نیفتد حکمش چیست؟

از نظر شوافع و احناف: اشکالی ندارد.

۲۳- کشتن حشرات و حیوانات مودی حکمش چیست؟

از نظر شوافع و احناف: اشکال ندارد.

۲۴- سوگند خوردن به طلاق در حال احرام چه حکمی دارد؟

از نظر شوافع و احناف: اگر معلق علیه محقق شود طلاق واقع می شود.

۲۵- ناخواسته و نادانسته استفاده از شامپو و صابون در حین احرام آیا موجب فدیة می شود یا خیر؟

احناف: در صورتی که بو داشته باشد جایز نیست.
شوافع: اگر سهواً باشد اشکالی ندارد.

۲۶- تزریق آمپول و پانسمان رخم چه حکمی دارد؟

از نظر شوافع و احناف: آمپول اشکالی ندارد اما پانسمان اگر یک عضو کامل باشد و ۱۲ ساعت ادامه داشته باشد دم واجب می شود و اگر کمتر از ۱۲ ساعت باشد یا عضو کامل نباشد در آن صورت صدقه واجب می شود و در صورت وجوب فدیة، فدیة آن تخییری است.

۲۷- کشیدن دندان در صورت عذر در هنگام احرام حکمش چیست؟

از نظر شوافع و احناف: اشکالی ندارد.

۲۸- در صورت کثیف شدن لباس احرام شستن و تعویض آن برای زائر جایز است یا خیر؟

از نظر شوافع و احناف: اشکالی ندارد.

۲۹- حاجیه خانم ها از کدام قسمت سر خود باید تقصیر کنند؟

احناف: برای تقصیر خانم ها به اندازه یک بند انگشت کفایت می کند.
شوافع: چند تار مو کفایت می کند.

۳۰- شخصی احرام به عمره بسته بعد وارد هتل شده و در آنجا چون آگاه نبوده موی زیر بغل خود را تراشیده آیا فدیة لازم او ست؟

احناف: دم لازم است.

شوافع: فدیة لازم است.

۳۱- شخصی در حال دعا نمودن در عرفات ندانسته در حال دعا دست بر ابرو گذاشته و سه بار از موی او افتاده حکم آن را بیان کنید.

احناف: صدقه بدهد.

شوافع: چون عمدی نبوده فدیة ندارد.

۳۲- در عمره های سنت، معتمر اگر مرتکب محرمات احرام بشود و از احرام خارج شود بجای اینکه برای جبران و تکمیل شدن عمره از فدیة و غیره استفاده کند آیا می تواند عمره ناقص را گان لم یکن و به جای آن عمره دیگری انجام دهد؟ و آیا منهای ضایع شدن عمره، معتمر عاصی هم می گردد؟

از نظر احناف و شوافع: بسته به فعل حرامی که انجام داده است دارد حکم آن متفاوت است.

۳۳- آیا شخص محرم می تواند از کیف کمری یا ساک دستی استفاده کند؟

از نظر احناف و شوافع: بله می تواند و مانعی نیست.

۳۴- کسی که در لباس احرام روز هشتم احتلام شود آیا باید غسل بزند یا تیمم نماید چون با زدن غسل احتمال هست که موی سرش بیفتد و مرتکب محذور شود لطفا راهنمای نماید؟

احناف: باید غسل بزند و اگر اطمینان دارد که موی سرش افتاده باید صدقه بدهد.
شوافع: غسل واجب است در صورت افتادن موی سر اگر عمدی نباشد چیزی بر او نیست.

۳۵- آیا شخص محرم می تواند قبا یا لباس را بر دوش حمل نماید؟

از نظر احناف و شوافع: بله می تواند.

۳۶- بعضی از احرام ها در پایین آن دوخت بکار رفته آیا اشکال دارد از آن استفاده شود یا اشکالی در آن نیست؟

از نظر احناف و شوافع: اشکالی در آن وجود ندارد.

۳۷- بو نمودن عطر در حالت احرام چه حکمی دارد؟

از نظر احناف و شوافع: کراهت دارد.

۳۸- اگر کسی در حالت احرام سرش را شانه زند اما موی نیفتد آیا فدیة بر او واجب می شود؟

از نظر احناف و شوافع: خیر فدیة بر او واجب نیست.

۳۹- اگر کسی احرام به حج بست و در راه فوت نمودند آیا برای تکمیل حج او می توان نایب گرفت؟

از نظر احناف و شوافع: بله بدلش حج را بجای او بجای آورد.

۴۰- حکم خوردن غذاهای خوش بو برای شخص محرم را بیان نماید؟

احناف: مکروه است.

شوافع: اشکالی ندارد.

۴۱- حکم سرمه کشیدن در چشم در حالت احرام را بیان نماید.

از نظر احناف و شوافع: ایرادی ندارد.

۴۲- شخصی که خودش محرم است آیا می تواند سر کسی که محرم نیست حلق کند؟

احناف: اگر زمان حلق خود حلاق رسیده است ایرادی ندارد اما اگر هنوز اعمال احرام او تمام نشده بر حلاق صدقه لازم می شود.
شوافع: اگر مخلوق واجب سعیش تمام شده می تواند به حالق که محرم است بگوید سرم را حلق کن و فدیة بر هیچ کدام نیست اما اگر مخلوق واجب سعیش تمام نشده باشد و محرم حلق سرش را انجام دهد بدون اذن مخلوق باید حالق فدیة اش را بدهد.

۴۳- احرام زنان چیست؟

احناف و شوافع: در لباس خود نیت کند و تلبیه بگوید و صورت و دو کف دست را نیوشاند

۴۴- احرام مردان چیست؟

از نظر احناف و شوافع: لباس دوخته نیوشد حتی شورت هم نیوشد فقط دو تکه لنگ و نیت احرام نماید و تلبیه بگوید.

۴۵- کشتن حشرات موذی در حال احرام چه حکمی دارد؟

از نظر احناف و شوافع: اگر خطر داشته باشد بلامانع است.

۴۶- آیا با شانه کردن سر و ریش اگر مو کنده شود جنایت است حکمش چیست؟

احناف: اگر چند تار مو باشد صدقه باید بدهد.
شوافع: اگر یک تار موی باشد قیمت یک مدّ و اگر دو تار موی باشد قیمت دو مدّ و اگر سه تار موی باشد فدیة تخییری لازم می شود.

۴۷- در حال احرام استفاده از ماسک چه حکمی دارد؟

احناف: بدون عذر کراهیت دارد.

شوافع: ماسک معمولی اشکالی ندارد.

۴۸- اگر محرم برای رفع احتیاج و استحمام و غیره لباس احرام را در آورد و غسل نماید و سپس احرام را بپوشد در احرامش خللی ایجاد می شود؟

از نظر احناف و شوافع: خیر، خللی وارد نمی شود.

۴۹- در حال احرام کیف و همیان دوخته شده چه حکمی دارد؟

از نظر احناف و شوافع: اشکال ندارد.

۵۰- آیا محرم قبل از انجام عمره قران اگر جنایتی کند با جنایت عمره تمتع فرق دارد؟

احناف: در بعضی موارد بجای یک دم، دو دم واجب می شود.

شوافع: هر ارتکاب محرمی یک فدیة تخییری لازم دارد بجز جماع.

۵۱- در حین خواب بر اثر سردی هوا اگر محرم سر و چهره را بپوشانید چه حکمی دارد؟

احناف: اگر ۱۲ ساعت (یک شب و یا یک روز) باشد دم واجب می شود و اگر کمتر باشد صدقه بدهد.

شوافع: اگر عمدی باشد موجب فدیة است و الاخیر.

۵۲- اگر کسی تا آخر اعمال عمره شورت پوشیده بود و بعد از خروج از احرام متوجه شد بر او چه حکمی وارد می شود؟

احناف: دو قول وجود دارد طبق یک قول دم واجب می شود. قول دوم می گوید اگر کمتر از یک شب یا یک روز باشد صدقه بدهد.

شوافع: اگر از روی جهل و نسیان باشد ایرادی ندارد.

۵۳- اگر کسی تلبیه را بلد نیست اما دیگر اعمال را انجام داد بدون گفتن تلبیه محرم می‌شود؟

احناف: اگر بجای تلبیه ذکر دیگری هم نگفته محرم نمی‌شود.
شوافع: دو قول وجود دارد بر اساس قول اول تلبیه واجب است و با نگفتن آن محرم نمی‌شود. قول دوم می‌گوید تلبیه مکمل است و محرم می‌شود.

۵۴- شخصی برای حج تمتع از ایران نیت کرده اما احرامش داخل بارش رفته لذا عمامه خود را در داخل هواپیما دو تیکه نموده و همانجا محرم می‌شود. قبل از فرود هواپیما آیا درست است؟

از نظر احناف و شوافع: ایرادی ندارد.

۵۵- در صورت نبودن چیزی برای احرام بستن، با لباس مخیط می‌تواند محرم شود؟ چگونه؟

احناف: می‌تواند محرم شود ولی جریمه دارد اگر یک شب و یا یک روز باشد دم واجب می‌گردد و اگر کمتر بود صدقه پرداخت نماید.
شوافع: در صورت فقدان لباس احرام استفاده از مخیط بلامانع است ولی باید فدیة تخییری بدهد.

۵۶- اگر کسی تا فرودگاه جده محرم نشد اکنون راه چاره برای متمتع شدن چیست؟

از نظر احناف و شوافع: باید برگردد به یکی از میقات‌های پنج گانه و محرم شود.

۵۷- اگر طواف زیارت با احرام انجام می‌شد رمل هم لازم است؟

از نظر احناف و شوافع: رمل و اضطباع سنت است.

۵۸- اضطباع چیست؟

ردا را در زیر بغل سمت راست قرار داده و گوشه دیگر ردا را بر دوش سمت چپ قرار دهد بطوری که کتف سمت راست مکشوف باشد.

۵۹- در چه طواف‌هایی رمل و اضطباع جایز است؟

هر طوافی که بعد از آن سعی وجود داشته باشد رمل و اضطباع سنت است.

۶۰- اگر کسی رمل را فراموش کرد چه حکمی دارد؟

از نظر احناف و شوافع: ایرادی ندارد.

۶۱- اگر کسی اضطباع را فراموش کرد چه حکمی دارد؟

از نظر احناف و شوافع: ایرادی ندارد.

۶۲- تا چه زمانی شانه راست باید از احرام بیرون باشد؟

فقط در طواف سنت است بعد از آن سنت نیست.

۶۳- آیا برای خروج از احرام تراشیدن ریش و سپس سر اشکالی دارد؟

احناف: بله اشکال دارد.

شوافع: اشکال ندارد.

۶۴- برای خروج از احرام چه باید کرد؟

از نظر احناف و شوافع: با حلق و تقصیر.

۶۵- پوشیدن کفش دوخته اگر برآمدگی پشت پا را نپوشاند آیا مانعی دارد؟

احناف: خیر ایرادی ندارد.

شوافع: در صورتی که پنجه پا و پاشنه را نپوشاند ایرادی ندارد.

۶۶- استفاده از کفش در حال طواف بخاطر آبله کف پاها آیا مشکلی دارد؟

از نظر احناف و شوافع: کفش از محظورات احرام است نه طواف و پوشیدن دمپایی

برای آبله ایرادی ندارد.

سوالات طواف:

۱- زائری در موقع طواف عمره تمتع و ضویش باطل شده و با همین حالت سعی و حلق انجام داده حکم آن چیست؟

احناف: طواف او درست است اما دم لازم است.
شوافع: اگر حلق را انجام داده فدیة لازم او است و این فدیة تخییری است بین ذبح نمودن یا سه صاع طعام یا اینکه سه روز روزه بگیرد.

۲- حکم دست زدن به پرده کعبه و دیوار آن و مسح مقام ابراهیم (ع) در طواف چیست؟

شوافع: مسح لازم نیست و اگر مسح نمود آن شوط باطل می شود.
احناف: نباید این کار را انجام دهد ولی اگر این کار نمود چیزی لازم او نیست.

۳- یکی از حجّاج در روز ۱۲ اذی حجه ابتدا طواف وداع انجام داده و سپس به منی رفته و رمی جمرات انجام داده آیا طواف وداع او صحیح است؟

احناف: هر طوافی بعد از طواف افا ضه ولو اینکه نفلی باشد طواف وداع محسوب می گردد اما مستحب است طواف وداع را به تاخیر اندازد.
شوافع: به عنوان طواف وداع صحیح نیست.

۴- شخصی در روز عید قربان مستقیم به مکه آمده و طواف افاضه انجام داده و روز ۱۱ و ۱۲ گم شده و مبیت در منی و رمی جمره عقبه و جمرات سه گانه انجام نداده و شب ۱۵ پیدا شده حال باید چکار انجام دهد؟

از نظر احناف و شوافع: طواف افا ضه او درست است اما چون رمی جمرات انجام نداده دم لازم است و از نظر شوافع چون مبیت را هم ترک کرده دم دیگر لازم است.

۵- خانمی چند سال قبل به عمره رفته و در ابتدای طواف عادت ماهیانه شده اما به طواف ادامه داده و سعی و حلق انجام داده و به وطن خودش بازگشته حکم آن چیست؟

احناف: دم لازم است.
شوافع: عمره او باطل است و باید قضای آن را بجا آورد اما اگر نمی تواند قضا آن را انجام دهد باید فدیة دهد.

۶- حکم مسح و مالیدن دست به دیوار کعبه و پارچه دور کعبه و مقام ابراهیم (ع) در حال طواف چیست؟

احناف: در حالت طواف فقط رکن یمانی و حجر الأسود استلام شود.
شوافع: لمس ضرورتی ندارد و در صورت لمس اگر شانه او منحرف نشود اشکالی ندارد.

۷- شخصی بین طواف عمره و سعی آن ۴۸ ساعت فاصله انداخته است آیا این فاصله بوجود آمده بر عمره اش اثری دارد؟

از نظر احناف و شوافع: ایرادی ندارد.

۸- حاجی می تواند برای فردی که از ایران تقاضای انجام طواف می کند طواف انجام دهد؟

از نظر احناف و شوافع: نمی تواند.

۹- کسی در وسط شوط بی وضو شد شوط را از سر بگیرد یا از همان جا ادامه دهد؟

از نظر احناف و شوافع: وضو بگیرد و از همان جا ادامه دهد.

۱۰- فردی طواف نفلی را شروع کرد ناتمام از حرم بیرون آمد و به هتل رفت حکمش را بیان دارید؟

از نظر احناف و شوافع: لازم است که به اتمام برساند.

۱۱- حکم دعا‌های دست جمعی با صدای بلند در حین طواف چیست؟

از نظر احناف و شوافع: خلاف سنت پیامبر (ص) است.

۱۲- با کفش داخل مسجد الحرام رفتن چه حکمی دارد؟

از نظر احناف و شوافع: در صورت پاک بو دن بلا مانع است.

۱۳- اگر غیر معذور فقط به جهت خستگی روی صندلی نماز بخواند چه حکمی دارد؟

از نظر احناف و شوافع: جایز نیست.

۱۴- کسی که در دور سوم طواف عمره تمتع بی وضو می شود و به علتی وضو نمی گیرد و اعمال را ادامه داده و بعد از حلق از لباس خارج شده و مترقه می گردد حکم آن چیست؟

احناف: دم واجب می شود.
شوافع: فدیة تخییری واجب می شود.

۱۵- حکم طواف قدوم چیست؟

از نظر احناف و شوافع: برای مفرد (کسی که حج افراد بجا می آورد) سنت است.

۱۶- طواف وداع از چه کسانی ساقط است؟

از نظر احناف و شوافع: از زن حایض.

۱۷- اگر انجام بخشی از طواف در مطاف باشد و بخشی از آن در مسعی یا بیرون مسجد الحرام؛ اشکالی دارد؟

از نظر احناف و شوافع: بله اشکال دارد و جایز نیست.

۱۸- کسانی که توانایی طواف کامل ندارند؛ اگر نصف طواف را انجام دهند و خسته شوند به هتل روند و بعد از ظهر یا فردا نصف دیگر را انجام دهند اشکالی دارد؟

از نظر احناف و شوافع: بدون عذر کراهیت دارد.

۱۹- با این ازدحام حجاج اگر کسی برای را حتی خودش نماز طواف را در خروجی یا ورودی باب ملک فهد که خالی و مقابل مقام ابراهیم (ع) است بخواند جایز است یا خیر؟

احناف: نماز طواف در هر جای از مسجد الحرام که باشد جایز است ولی اولویت با نماز خواندن در جوار مقام ابراهیم است.
شوافع: هر کجا که پشت مقام ابراهیم باشد جایز است.

۲۰- و وقت طواف زیارت از کی شروع می شود و پایان آن کی است؟

شوافع: طواف از نصف شب دهم شروع می شود.
احناف: از روز دهم شروع می شود و پایانی ندارد ولی اگر تا غروب روز ۱۲ انجام نداد دم واجب است.

۲۱- اگر زائری در اثنای طواف واجب در حالی که سه و نیم شوط رفته برای تجدید وضو طواف را رها کرد و دوباره برنگشت و به هتل آمد سپس روحانی وی را برد برای ادامه طواف آیا باید از نو هفت شوط را برود و یا ادامه طواف رها شده را تکمیل کند؟

از نظر شوافع و احناف: طواف از همان جا که ترک نموده ادامه می دهد.

۲۲- اگر کسی بدون هیچ قصدی داخل اتوبوس یا در حین طواف انزال شد آیا غسل بر او واجب است؟

احناف: خیر زمانی که انزال بدون شهوت یا جهیدن باشد غسل واجب نیست.
شوافع: مطلق انزال غسل را واجب می کند.

۲۳- اگر کسی بنا به دلایلی طواف وداع را ترک نماید حکم آن چیست؟

احناف: دم لازم است.

شوافع: در مذهب شافعی دو قول وجود دارد یک سنت است دوم واجب اگر طواف وداع را سنت بگیریم دم واجب نیست و همچنین انجام دادن عمره بعد از طواف افاضه و سعی و قبل از طواف وداع اشکالی ندارد اما اگر طواف وداع را واجب و جز اعمال حج بدانیم دم واجب می‌گردد و عمره قبل از طواف وداع جایز نیست در بین عمره تمتع و احرام حج اکثار عمره مانعی ندارد.

۲۴- هرگاه شخصی طواف افاضه را انجام داد آیا در مدت ایام تشریق زن برای او حلال می‌شود؟

از نظر احناف و شوافع: اگر در روز عید رمی نحر و حلق را انجام داده باشد و تحلل اول برای او صورت گرفته بعد از طواف افاضه تحلل دوم حاصل شده و زن برای او حلال می‌گردد.

۲۵- اگر کسی دو طواف با هم انجام داد آیا باید دو تا سنت طواف بخواند یا یکی کفایت می‌کند؟

احناف: واجب است برای هر دو طواف دو رکعت جدا بخواند.
شوافع: برای هر دو طواف یک سنت کفایت است.

۲۶- اگر کسی در وسط طواف پایش زخمی شد و خون آمد باید طواف را قطع نماید یا اینکه خروج خون تاثیری در طواف وی ندارد؟

احناف: طواف را قطع نموده باید وضو را بگیرد و از همانجا طواف را ادامه دهد.
شوافع: لازم است خون را پاک نموده و طواف را ادامه دهد لازم به وضو دیگر نیست و وضوی او صحیح است.

۲۷- حکم به تاخیر انداختن طواف افاضه تا آخر ذی الحجه را بیان نماید.

احناف: تاخیر آن بجز برای زن حیض بعد از غروب روز دوازدهم واجب می شود و طواف آن صحیح است.
شوافع: طواف افاضه و حلق و سعی و قتش آخری ندارد و وقت آن تا پایان عمر صحیح است.

۲۸- هرگاه کسی در سه شوط اول طواف رمل بجا نیاورد آیا می تواند در دوره های بعدی رمل کند؟

از نظر احناف و شوافع: خیر لازم نیست.

۲۹- کسی که شک دارد که در طواف افاضه آیا و ضو داشته یا خیر حکم آن چیست؟

از نظر احناف و شوافع: شک بعد از عمل موثر نیست.

۳۰- آیا محرم قبل از انجام عمره قران اگر جنایتی کند با جنایت عمره تمتع فرق دارد؟

احناف: در بعضی موارد دو دم لازم می شود، چون دو احرام را رعایت نکرده احرام تمتع و احرام قران.
شوافع: اگر مرتکب حرام شود فدیة تخییری دارد اگر ترک واجب کند فدیة ترتیبی تقدیری لازم او می شود.

۳۱- اگر کسی اول طواف زیارت انجام داد و بعد رمی و حلق کرد درست است؟

از نظر احناف و شوافع: ترتیب بین طواف زیارت واجب نیست البته خلاف سنت است.

۳۲- کدام واجب حج است که با ترک آن دم واجب نمی شود؟

احناف: دو رکعت نماز طواف.
شوافع: هر واجبی که ترک شود باید دم داده شود.

۳۳- حکم طواف بدون وضو چیست؟

احناف: همه طواف ها یک حکم ندارد بلکه هر طوافی حکم خودش را دارد.
شوافع: هیچ طوافی بدون وضو جایز نیست.

۳۴- حکم طواف با جنایت یا عادت ماهیانه چیست؟

احناف: اگر طواف زیارت باشد و طواف را اعاده نکند باید یک شتر قربانی کند.
شوافع: طواف او باطل است.

۳۵- اگر کسی وقت برگشت به کشورش رسیده و هنوز پاک از عادت نشده طواف زیارت حرم کرده چه کار کند؟

احناف: دو راه دارد اگر امکان دارد سفرش را به تاخیر اندازد و بعد از طواف افاضه به کشورش بازگردد و اگر امکان تاخیر پرواز ممکن نباشد با همان حالت حیض طواف می کند و یک شتر قربانی می نماید.
شوافع: قول اول طواف را در حالت نقا (فاصله بین دو خروج دم) انجام دهد.
قول دوم: استناد می نمایم به مذهب امام ابو حنیفه رحمه الله و امام حمد رحمه الله که می فرمایند طهارت در طواف شرط نیست.

سوالات سعی:

۱. زائری در عمره مفرده نفلی ۳ شوط سعی انجام داده و حلق نموده حکم آن را بیان کنید؟

احناف: دم لازم است.

شوافع: برای حلق دم لازم است و سعی را تدارک کند و با تمام برساند.

۲. آیا سعی بین صفا و مروه بدون احرام وجود دارد؟

از نظر احناف و شوافع: بله اگر بعد از رمی جمره حلق نمود و از لباس احرام خارج شد می تواند با لباس دوخته سعی را انجام دهد.

۳. چند نوع سعی بین صفا و مروه داریم؟

از نظر احناف و شوافع:

دو نوع: نوعی که بدون لباس احرام انجام می شود که سعی برای حج بعد از رمی جمره و حلق و طواف. نوع دوم سعی عمره است که بدون لباس احرام جایز نیست.

۴. اگر زنی به اندازه بند انگشت مو نداشت و یا کلاً مو نداشت چه جوری تقصیر کند؟ آیا با تیغ یا چیزی دیگر تقصیر کند؟

از نظر احناف و شوافع: در صورت نداشتن مو فقط تیغ بر سر بکشد.

۵. در حج افرادی اگر شخص سعی را بعد از طواف قدوم بجای آورد آیا سعی بعد از طواف افاضه بر او واجب می گردد؟

از نظر احناف و شوافع: خیر لازم نیست.

۶. آیا زن حیض می تواند در سعی بنشیند؟

از نظر احناف و شوافع: بله می تواند و مانعی نیست چون سعی خارج مسجد است.

۷. آیا تقدیم سعی بر طواف جایز است؟

از نظر احناف و شوافع: اگر یک طوافی غیر از طواف زیارت قبل از حج انجام دهد می تواند سعی را بر طواف زیارت تقدیم کند ولی برای جو از سعی حتما یک طوافی باید صورت گیرد.

۸. حکم موالاه در سعی را بیان نمایید؟

از نظر احناف و شوافع: موالاه سنت است.

۹. اگر کسی سعی بین صفا و مروه را به اندازه یک گز در یکی از شوط ها ترک نمود آیا باید از همان جا که ترک نموده سعی را شروع کند یا سعی او باطل و باید از نو سعی را آغاز کند؟

از نظر احناف و شوافع: از همان مکان که سعی را ترک نموده سعی را ادامه داده و به اتمام رساند.

۱۰. اگر کسی (زن) به علت از دحام شدید فقط قسمتی از صفا و مروه را پیمود آیا اشکالی بر وی وارد است؟

از نظر احناف و شوافع: اگر منظور بالا رفتن از کوه صفا و مروه است ایرادی ندارد اما اگر منظور ترک شوط ها است ایراد دارد و باید دوباره تدارک شود.

سوالات ایام تشریق:

۱- اگر شخصی بدون ماندن شب در منی و روز دوازدهم قبل از غروب منی را ترک نماید دم لازم است یا خیر؟

شوافع: اگر یک شب باشد یک مد اگر دو شب باشد دو مد اگر سه شب باشد دم لازم است.
احناف: دم لازم نیست ولی گنه کار است چون خلاف سنت عمل نموده است.

۲- با توجه به اینکه حجر اسماعیل (ع) جز صحن کعبه است آیا نماز خواندن در آن به هر طرف جایز است؟

از نظر شوافع و احناف: باید رو به کعبه بخوانند.

۳- حاجی و زائرانی که بعد از ۲۵ ذوالقعدة وارد مکه شدند و فاصله زمانی توقفشان تا ۸ ذوالحجه که به سوی منی حرکت می کنند کمتر از ۱۵ روز در شهر مکه اقامه داشته اند آیا نمازشان را قصر و یا کامل کنند؟

احناف: مدت اقامت برای احناف ۱۵ روز کامل است پس باید نمازش را قصر بخوانند.
شوافع: تا چهار روز می تواند نماز را قصر بخواند و بعد از آن نمازش کامل است.

۴- آیا معذورین قبل از نیمه شب شرعی می توانند مزدلفه را به قصد منی ترک کنند یا نه؟

احناف: می تواند.
شوافع: نمی تواند.

۵- در صورتی که شب دوازدهم ذی الحجه معذورین را بعد از نیمه شب به مکه بفرستیم تا فردا به نیابت آن ها رمی شود و به منی برنگردند آیا فدیة بر این معذورین واجب است؟ و آیا اصلاً جایز است شب را در منی نمانند؟

احناف: دم واجب نیست.

شوافع: اگر برنگردند دم واجب است.

۶- در روز عرفه قبل از غروب خورشید سوار قطار شدیم و قبل از غروب خورشید قطار از عرفات حرکت کرد و به منی رفتیم و از آنجا به مزدلفه رفتیم و در آنجا ماندیم چون بدون اراده خودمان قبل از غروب خورشید از عرفات خارج شده ایم چیزی بر ما واجب است؟

احناف: دم لازم است.

شوافع: دم لازم نیست.

۷- یکی از حاجیان سال گذشته فریضه حج را انجام داده و برای رمی جمرات شخص دیگری را وکیل قرار داده است ولی وکیل پرتاب سنگ را در روز دوم و سوم رمی جمرات انجام نداده است حکم چیست؟

از نظر احناف و شوافع: دم لازم است.

۸- در چه صورتی جمع بین صلاتین در عرفات مجاز است؟

احناف: اگر پشت سر امام رسمی حجاج باشد جمع جایز است در غیر این صورت خیر.

شوافع: جمع بین ظهر و عصر تقدیماً جایز هست.

۹- فرق وقوف در عرفات که از فرایض حج است با دیگر فرایض چیست؟

از نظر احناف و شوافع: وقوف در عرفه رکن اعظم است و بدون آن حج فوت می گردد و باید اعمال عمره انجام داده و حج را قضا نماید.

۱۰- فرق مبیت در مزدلفه و مبیت در منی چیست؟

احناف: مبیت در مزدلفه و منی سنت است اما وقوف در مزدلفه واجب است.
شوافع: هر دو واجب است (هم مبیت در مزدلفه و هم مبیت در منی).

۱۱- آیا ذبح یوم النحر همان قربانی است؟

از نظر احناف و شوافع: برای حاجی ذبح یوم النحر فدیة یا دم شکرانه است اما برای غیر حاجی همان قربانی است.

۱۲- فرق دم یوم النحر و دم جنایت از لحاظ استفاده از گوشت چیست؟

از نظر شوافع و احناف: دم جنایات خاص فقرا حرم است و خود شخص نمی تواند از آن استفاده نماید اما دم یوم النحر می تواند از آن استفاده نماید.

۱۳- آیا در شب یازدهم بعد از ساعت دوازده، خارج شدن از منی برای طواف زیارت جائز است؟ و اگر زائر برای طواف و سعی خارج شد و بعد از زدن جمرات روز یازدهم به منی برگشت اشکال دارد یا اینکه اشکالی در مبیت وی پیش نمی آید؟

احناف: مطلقاً جایز است.
شوافع: بعد از گذراندن اکثر شب در منی جایز است.

۱۴- خروج از منی در شب یازده ذی الحجه به قصد طواف افاضه و سعی و بعد از نرفتن به هتل تا وقت ظهر چه حکمی دارد؟

از نظر احناف و شوافع: مادامی که اکثر شب را در منی گذرانده باشد اشکالی ندارد.

۱۵- وقت نهایی عرفات تا کی می باشد؟

از نظر احناف و شوافع: تا صبح روز دهم.

۱۶- وقت نهایی جمره عقبه تا کی می باشد؟

احناف: تا صبح روز یازدهم.

شوافع: تا غروب روز سیزدهم از ایام تشریق.

۱۷- شرایط گرفتن نیابت در رمی جمرات برای معذور را بیان کنید؟

از نظر شوافع و احناف: زمانی که شخص توانایی نداشته باشد نیابت جائز است.

۱۸- با فضیلت ترین کار برای حاجی در روز عید چه کاری است؟ آیا تقدیم و تاخیر اعمال روز عید جایز است؟

احناف: تمام اعمالی که باید در روز عید انجام گیرد مانند (رمی و ذبح و حلق) افضل است، تقدیم و تاخیر اعمال روز عید جایز نیست.
شوافع: افضل ذبح است در صورتی که طواف انجام داد طواف افضل است تقدیم و تاخیر جایز است و اگر حلق را انجام نداده ذبح بهتر است.

۱۹- شخصی قبل از منتصف اللیل رمی جمرات انجام داده و سپس به مکه آمده و طواف افاضه را انجام داده حکم آن چیست؟

احناف: قبل از طلوع فجر روز دهم رمی جایز نیست.

شوافع: قبل از نصف شب رمی جایز نمی باشد.

**۲۰- زمان شروع رمی روزهای نحر و ایام التَّشْرِيق از چه ساعتی و تا چه زمانی پایان می‌یابد؟
آیا قبل از فجر یعنی قبل از اذان صبح درست است یا نه؟**

احناف: قبل از اذان صبح درست نیست البته روز نحر از طلوع فجر جایز است تا طلوع فجر یازدهم ولی سنت این است که از طلوع فجر آفتاب تا غروب انجام گیرد اما روز یازدهم و دوازدهم وقت آن بعد از زوال تا صبح روز بعد است ولی بعد از غروب کراهت دارد.
شوافع: شروع آن از نصف شب عید است تا غروب.

۲۱- اگر حاجی قبل از غروب آفتاب از حدود عرفات خارج شود چه حکمی دارد؟

شوافع: افضل این است تا غروب آفتاب باشد ولی اگر قبل از غروب آفتاب از عرفات خارج شود اشکالی ندارد.
احناف: اگر برگردد قبل از غروب به عرفات اشکالی ندارد ولی اگر برنگشت دم لازم است.

۲۲- اگر حاجی بعد از طلوع فجر روز دهم به عرفات برسد چه حکمی دارد؟

شوافع: وقوف عرفات آن فوت شده و باید با فدیة آن را جبران کند و قضای حج را بجا آورد.
احناف: حج آن فوت شده سال آینده یا سال‌های بعد قضای حج را بجا بیاورد.

۲۳- اگر حاجی در مزدلفه قبل از نماز مغرب نماز عشاء را ادا کند چه حکمی دارد؟

از نظر احناف و شوافع: تقدیم عشاء بر مغرب جایز نیست و باید اعاده شود.

۲۴- اگر رمی روز دهم ترک شود چه حکمی دارد؟

شوافع: می تواند در روزهای یازدهم و دوازدهم و سیزدهم تدارک کند در صورت عدم تدارک دم واجب می شود.
احناف: اگر تا قبل از طلوع فجر رمی نکرد دم واجب می شود.

۲۵- اگر حاجی بعد از وقوف عرفه فوت کند و وصیت کرده باشد که حجش را به اتمام برساند چه حکمی دارد؟

شوافع: چه وصیت کرده باشد چه نکرده باید بقیه اعمال را بدلاً انجام شود.
احناف: اگر وصیت کرده باشد واجب است یک شتر قربانی کند و اگر وصیت نکرده باشد مستحب است یک شتر قربانی کند دلیل آن هم بخاطر فوت شدن طواف زیارت است.

۲۶- در سعی بین صفا و مروه بالا رفتن بر صفا و مروه تا آخر آن هست یا اگر تا آخر نرود فقط در وسط کوه دور بزند کفایت است؟

از نظر احناف و شوافع: کفایت می کند.

۲۷- اگر شخصی وقوف در عرفه را در شب انجام داد آیا وقوف او درست است؟

از نظر احناف و شوافع: شب عید وقوف جایز است.

۲۸- کسی که وکالت در رمی گرفته باید اول هر سه ستون را برای خودش رمی کند و بعد برای موکلش یا اینکه اشکالی ندارد اول برای خودش و سپس برای موکلش رمی کند؟

از نظر احناف و شوافع: با توجه به شرایط فعلی رمی هر جمره را که انجام می دهد به نیابت خود عمل کند.

۲۹- آیا رمی جمره عقبه قبل منتصف الیل شب عید جایز است؟

شوافع: قبل از نیمه شب جایز نیست.
 احناف: قبل از طلوع فجر رمی جایز نیست.

۳۰- حکم کسی که بدون عذر شرعی در رمی جمرات برای خودش نایب می‌گیرد را بیان نمایید؟

احناف: بدون عذر شرعی جایز نیست و دم بر او واجب است.
 شوافع: بدون عذر شرعی جایز نیست و فدیة تخییری در صورتی بر او واجب می‌شود که در ایام تشریق قضای آن را انجام ندهد.

۳۱- اگر حاجی در منی جایی برای مبیت پیدا نکرد آیا می‌تواند خارج از محدوده منی شب را بگذراند؟

احناف: خیر سنت ادا نمی‌شود.
 شوافع: خیر جایز نیست و در صورت ترک مبیت هر سه شب در منی فدیة ترتیبی و تقدیری بر او واجب می‌شود.
 فدیة ترتیبی تقدیری عبارتند از اینکه اول دم می‌دهد اگر نیافت واجب است ده روز، روزه بگیرد سه روز آن در حج و ۷ روز وقتی به وطن بازگشت.

۳۲- زن چنانچه توانایی داشته باشد آیا می‌تواند بعد از نصف شب از مزدلفه خارج شود؟

از نظر احناف و شوافع: زن می‌تواند بعد از منتصف اللیل از منی خارج شود و اشکالی ندارد.

۳۳- حکم دعای دست جمعی در عرفه را بیان نمایید؟

از نظر احناف و شوافع: اشکالی ندارد.

۳۴- در مزدلفه خوابیدن افضل تر است یا دعا و راز نیاز با خدا و نماز سنت خواندن؟

از نظر احناف و شوافع: ذکر در حد استطاعت و توان افضل است.

۳۵- شخصی در عرفه قرار گرفته است اما نمی داند که در عرفه قرار دارد آیا وقوف او درست است؟

از نظر احناف و شوافع: ایرادی ندارد و وقوف او درست است.

۳۶- حکم بالا رفتن از جبل الرحمه را بیان نماید؟

از نظر احناف و شوافع: بالا رفتن از جبل الرحمه سنت نیست و پیامبر این کار را انجام ندادند.

۳۷- آیا ترتیب در رمی عقبه ها در جمرات واجب است؟

از نظر احناف و شوافع: ترتیب بین رمی عقبه ها واجب است.

۳۸- اگر کسی در رمی جمرات دو سنگ کم بیاورد آیا می تواند از سنگ هایی که در جمرات ریخته شده استفاده نماید؟

از نظر احناف و شوافع: می تواند از سنگ های که بیرون مرمی ریخته شده استفاده کند.

۳۹- اگر کسی یک سنگ را ترک کند حکم آن را بنویسید؟

احناف: اگر می تواند اعاده کند و الا صدقه دهد.
شوافع: اگر ترک یک سنگ در عقبه بود رمی را انجام داده و بقیه (اولی و ثانی و ثالث) را اعاده کند اگر ترک سنگ در اولی بود دوم و سوم را اعاده کند اگر ترک سنگ در دو می بود سومی را اعاده نماید اگر در سومی بود اگر ایام تشریق گذشته بود بجای یک سنگ یک مد فدیة می دهد.

۴۰- آیا افضل تر این است که در منا روز ۱۳ ماند یا اینکه بهتر است ۱۲ خارج شود؟

از نظر احناف و شوافع: افضل تر این است که ۱۳ بماند و رمی را انجام دهد اما اگر ترک نمود اشکالی ندارد.

۴۱- آیا ذبح که برای نسک انجام می گیرد جایز است شب انجام شود؟

از نظر احناف و شوافع: اشکالی ندارد.

۴۲- با توجه به حدیث پیامبر که برای محلقین ۳ بار دعا فرمود و مقصرین یک بار آیا این دعا شامل زنان هم می شود؟ و بهتر است زن حلق کند یا تقصیر؟

از نظر احناف و شوافع: دعا مختص مردان است و برای زن روا نیست بلکه در حق زن تقصیر به اندازه یک بند انگشت کفایت است.

۴۳- آیا زن می تواند سرش را با ماشین کوتاه کند؟

از نظر احناف و شوافع: خیر جایز نیست.

۴۴- رسول خدا قبل از نماز ظهر روز عید رمی جمره عقبه را انجام دادن یا بعد از نماز ظهر لطفا بیان نماید؟

از نظر احناف و شوافع: قبل از نماز ظهر روز عید رسول خدا رمی را انجام دادند.

۴۵- اگر کسی در حال احرام به حجرالاسود بوسه زد در حالی که حجرالاسود را معطر می کنند حکمش چیست؟

احناف: استشمام عطر کراهیت دارد.

شوافع: ایرادی ندارد.

۴۶- در عرفات با چه شرایطی نماز ظهر و عصر جمع می شود؟

احناف: در صورتی که پشت سر امام رسمی نماز خوانده جایز است.
شوافع: جمع ظهر و عصر (جمع تقدیم) جایز است اتباعاً لرسول الله (ص).

۴۷- آیا وقوف عرفات در مسجد نمره انجام می شود؟

از نظر احناف و شوافع: ملاک محدوده عرفه هست طبق تابلوهای نصب شده اگر محدوده عرفات باشد ایرادی ندارد.

۴۸- وقوف اضطراری در عرفات چگونه است؟

از نظر احناف و شوافع: وقوف اضطراری و غیر اضطراری نداریم اگر یک لحظه هم در روز عرفه در عرفه باشد وقوف محقق شده است.

۴۹- آیا برای مریض هم وقوف عرفات تا غروب لازم است؟

احناف: اگر تا غروب نماند و قبل از غروب برگردد دم لازم می شود.
شوافع: تا غروب ماندن در عرفه شرط نیست.

۵۰- اگر کسی را در حال بیهوشی یا خواب به عرفات بردند وقوف آن انجام شده است؟

از نظر احناف و شوافع: بله.

۵۱- برای کسی که در عرفات وقوف دارد آیا لازم است بر جبل الرحمه بالا رود؟

از نظر احناف و شوافع: خیر.

۵۲- فرق جمع نمازها در عرفات و مزدلفه چیست؟

احناف: در مزدلفه شرطی وجود ندارد و در عرفات باید پشت سر امام رسمی نماز بخواند.

شوافع: در عرفات جمع تقدیم هست و در مزدلفه جمع تأخیر.

۵۳- آیا اگر نماز مغرب هنوز در عرفات هستیم می توانیم نماز را در عرفات بخوانیم؟

احناف: نمی تواند.

شوافع: اگر ضرورت باشد می تواند.

۵۴- تا چه زمانی نماز مغرب را باید تأخیر نمود؟

از نظر احناف و شوافع: تا طلوع فجر.

۵۵- اگر خوف قضای نماز مغرب و عشا در مسیر مزدلفه باشد چگونه عمل کنیم؟

از نظر احناف و شوافع: باید نماز را بخواند.

۵۶- آیا مزدلفه به مجرد خروج از عرفات آغاز می شود؟

از نظر احناف و شوافع: خیر.

۵۷- قسمتی از خیمه های منی در زمین مزدلفه است آیا با بودن در آنجا مبیت در منی انجام می شود؟

از نظر احناف و شوافع: خیر.

۵۸- آیا وقوف در مزدلفه همان شب خوابیدن در مزدلفه است؟

احناف: وقوف بعد از فجر صادق است.

شوافع: وقوف بعد از نصف شب است.

۵۹- بر ترک وقوف مزدلفه چه حکمی مترتب می شود؟

احناف: بدون عذر برای مردان دم واجب می شود.

شوافع: فدیة تخییری واجب می شود.

۶۰- در ایام منی وظیفه حاجی غیر از رمی جمرات چیست؟

از نظر احناف و شوافع: عبادت های معمولی که وارد شده است.

۶۱- رمی جمره عقبه در شب یازدهم قبل از طلوع صبح صادق چه حکمی دارد؟

از نظر احناف و شوافع: جائز است.

۶۲- چرا روز دهم ذی حجه یک شیطان و روز یازدهم و دوازدهم هر ۳ شیطان رمی می شوند؟

اتباعاً لرسول الله (ص).

۶۳- اگر کسی رمی یک روز را ترک کرد چه حکمی دارد؟

احناف: دم لازم می شود و باید در روز ایام تشریق اعاده نماید.
شوافع: اعاده نماید و فدیة بر او نیست.

۶۴- ترک رمی تمام ایام چه حکمی دارد؟

احناف: دم بر او واجب است.
شوافع: فدیة ترتیبی و تقدیری لازم او می گردد.

۶۵- آیا روز ۱۱ و ۱۲ رمی قبل از زوال جایز است؟

از نظر احناف و شوافع: خیر جایز نیست.

۶۶- رمی جمره عقبه بعد از ذبح چه حکمی دارد؟

احناف: دم واجب می گردد.
شوافع: جایز است و اشکالی ندارد.

۶۷- حلق قبل از ذبح شکرانه چه حکمی دارد؟

احناف: دم واجب می گردد.

شوافع: جایز است و اشکالی ندارد.

۶۸- حکم ترتیب بین رمی و ذبح و حلق چیست؟

احناف: واجب است.

شوافع: مستحب است.

۶۹- وقت رمی جمره عقبه تا چه زمانی است؟

احناف: تا قبل از طلوع فجر روز یازدهم.

شوافع: تا آخر ایام تشریق.

۷۰- وقتی رمی روز ۱۱ ذی حجه تا چه وقتی است؟

احناف: تا قبل از طلوع فجر روز دوازدهم.

شوافع: تا آخر ایام تشریق.

۷۱- وقتی رمی روز ۱۲ ذی حجه چه زمانی است؟

احناف: تا قبل از طلوع فجر روز سیزدهم.

شوافع: تا آخر ایام تشریق.

۷۲- چه زمانی رمی روز ۱۳ بر انسان واجب می شود؟

احناف: اگر تا طلوع فجر روز ۱۳ آن جا بماند باید رمی روز چهارم را انجام دهد.

شوافع: اگر روز دوازدهم تا بعد از مغرب در منی ماند و از آن جا خارج نشد رمی

روز سیزدهم بر او واجب است.

۷۳- اگر کسی روز ۱۳ دی حجه در منی ماند قبل از ظهر می تواند رمی نماید؟

از نظر شوافع و احناف: خیر باید بعد از ظهر رمی نماید.

۷۴- ایام تشریق چه روزهایی است؟

روز ۱۱ و ۱۲ و ۱۳ ذی الحجه را ایام تشریق می گویند.

۷۵- از چه روزی تکبیرات تشریق باید گفته شود؟

احناف: صبح روز نهم تا عصر روز ۱۳.
شوافع: قول اول از شب عید تا آخر ایام تشریق قول دوم از صبح روز عرفه تا آخر ایام تشریق.

۷۶- وقت ذبح و طواف زیارت تا چه زمانی است؟

احناف: و وقت ذبح از روز دهم تا آخر ایام نحر، و وقت طواف زیارت بعد از طلوع فجر روز دهم تا آخر عمر.
شوافع: و وقت بعد از نصف شب عید و وقت ذبح و طواف شروع می گردد و وقت ذبح تا پایان ایام تشریق به اتمام می رسد.

۷۷- اگر کسی ذبح یا طواف زیارت را از وقتش تأخیر نمود چه حکمی دارد؟

احناف: اگر طواف زیارت را تا غروب روز دوازده انجام نداد بجز خانم های که عذر شرعی دارند دم واجب می شود. ذبح را اگر در ایام نحر انجام ندهد دم واجب می شود.
شوافع: اگر کسی ذبح را در وقت خودش انجام نداد قضای آن را بجای آورد. طواف زیارت تا تدارک نشود در احرام است.

۷۸- جماع قبل از وقوف عرفات در حال احرام چه حکمی دارد؟

احناف و شوافع: موجب فاسد شدن حج می گردد و باید قضای حج را بجا آورده و بجای نقض احرام یک گوسفند ذبح کند.

شوافع: موجب فاسد شدن حج می گردد و باید قضای حج را فوراً انجام دهد و فدیة ترتیبی تعدیلی بر او واجب گردیده و یک شتر قربانی نماید در صورت عدم توانای شتر هفت گاو یا هفت گوسفند و در صورت عدم توانای به قیمت شتر طعام را خریداری نموده و به هر فقیر یک مد اطعام نماید و یا در مقابل هر مد یک روز روزه بگیرد.

۷۹- آیا بعد از طواف زیارت جماع با زوجه جائز است؟

احناف و شوافع: اگر حلق را انجام داده جایز است اگر قبل از حلق باشد بدنه لازم است و اگر بعد از حلق باشد یک گوسفند واجب می شود.

شوافع: اگر بعد از رمی حلق باشد تحلل اول صورت گرفته و فدیة تخییری دارد.

۸۰- طواف زیارت با احرام در چه صورتی است؟

از نظر احناف و شوافع: زمانی که حلق را انجام نداده باشد.

سوالات متفرقه:

۱- حکم انجام دادن حج برای رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم چیست؟

از نظر احناف و شوافع: جایز است.

۲- مقدار یک صدقه به پول سعودی چند ریال می شود؟

شوافع: اصطلاح صدقه در مذهب شافعی وجود ندارد.
احناف: بر اساس فقه حنفی صدقه به نرخ فعلی سعودی ۱۰ ریال می شود.

۳- آیا حج تبدلی می تواند جایگزین حج اسلام قرار گیرد یا خیر؟

از نظر احناف و شوافع: بله قرار می گیرد.

۴- آیا حج سیاحتی می تواند جایگزین حج اسلام قرار گیرد یا خیر؟

از نظر احناف و شوافع: بله قرار می گیرد.

۵- دروغ گفتن زائر آیا موجب نقص در ثواب حج و یا بطلان آن می گردد یا خیر؟

از نظر شوافع و احناف: گناه آن بیش از حالت عادی است.

۶- زائری که به حج افراد احرام بسته است بعد از انجام طواف القدوم و سعی صفا و مروه می تواند به عمره تبدیلیش کند یا خیر؟

از نظر شوافع و احناف: خیر جایز نیست.

۷- شخصی پدرش فوت نموده اما وصیت به حج نکرده آیا می توان حج به جای او بجا آورد؟

از نظر احناف و شوافع: جایز است.

۸- پسر من در سن ۱۶ سالگی از دنیا رفته با توجه به اینکه حج بر او واجب بوده حج انجام نداده است تکلیف چیست؟

از نظر احناف و شوافع: جایز است حج به جای او انجام دهند.

۹- پدر من ۷۰ سال سن دارند و دیگر نمی تواند به حج مشرف شود آیا می توانم حج را به جای او بجا آورم؟

احناف: بله به شرط اینکه ناتوانی او تا پایان حیات باشد.
شوافع: بله به شرط اینکه نائب حج به گردنش نباشد.

۱۰- شخص متمتع اگر بعد از ادای عمره به شهر خودش بازگردد آیا باید حج افراد را انجام دهد یا اینکه لازم نیست؟

از نظر احناف و شوافع: می تواند هم حج افراد هم تمتع را انجام دهد.

۱۱- کسی که حج فرض را بجا آورده ولی عمره را بجا نیاورده و به وطن بازگشت حکم آن را بیان چیست؟

احناف: اشکالی ندارد عمره سنت است.
شوافع: اگر قبلاً عمره واجب را انجام نداده باید انجام دهد.

۱۲- حکم کسی که بعد از تحلل اول استمنا نمود و انزال صورت گرفت را بیان نماید؟

از نظر احناف و شوافع: خود نفس استمنا عمل حرامی است اما اگر شخصی در حج بعد از تحلل اول مرتکب این عمل شد فدیة بر او واجب نیست.

۱۳- اگر کسی با زن خودش ناسیاً یا جاهلاً قبل از تحلل اول جماع نمود آیا فدیة بر او واجب است؟

از نظر احناف و شوافع: بعد از وقوف عرفه و قبل از تحلل اول یک شتر لازم می شود چه ناسیاً باشد چه غیر ناسی.

۱۴- اگر کسی در مدینه منوره صیدی را انجام دهد آیا فدیة بر او لازم می‌گردد؟

احناف: فدیة ندارد.

شوافع: حرام است ولی فدیة ندارد.

۱۵- آیا زنی که حیضه هست می‌تواند بدون لمس قرآن را تلاوت نماید؟

احناف: جایز نیست.

شوافع: برای حافظین و معلمین قرآن بدون لمس اشکال ندارد.

۱۶- آیا می‌توان با آب زمزم وضو گرفت یا غسل جنابت نمود؟

از نظر احناف و شوافع: مانعی ندارد.

۱۷- حکم کسی که با مال حرام حج بجا می‌آورد چیست؟

از نظر احناف و شوافع: فرض آن ساقط می‌شود اما گناه کار است.

۱۸- آیا تکرار عمره مجدد که الان حجاج انجام می‌دهند سنت پیامبر بوده یا خیر توضیح دهید.

از نظر احناف و شوافع: در یک سفر از پیامبر یک عمره بیشتر ثابت نیست اما جایز است که شخص عمره مجدد را انجام دهد.

۱۹- حکم دخول زن حیض به مسجد نبوی چیست؟

احناف: جایز نیست و حرام است.

شوافع: ماندن در مسجد حرام ولی مرور اگر یک لحظه باشد و مسجد را آلوده نسازد اشکالی ندارد.

۲۰- بهترین نسک از بین نسک ها کدام است؟

احناف: قران را بهترین نسک می داند.
شوافع: افراد را ترجیح می دهند.

۲۱- حکم بریدن ریشه درخت اراک که در حرم روییده برای استفاده سواک چیست؟

از نظر شوافع و احناف: جایز نیست.

۲۲- آیا مدینه هم به عنوان حرم محسوب می شود؟ فرق بین حرم مکه و حرم مدینه چیست؟

احناف و شوافع: حرمت آن واجب است ولی اگر کسی مرتکب قطع درخت یا صید شد فدیة بر او واجب نیست اما مرتکب کار حرام شده و گناه کار است فرق بین حرم مکه و مدینه در این است که مکه اگر شخص مرتکب قطع درخت یا صید شود باید فدیة بدهد اما در حرم مدینه خیر.

۲۳- صید نمودن پرندۀ ای که بر شاخه درختی نشسته که خود درخت در داخل حرم و شاخه آن بیرون حرم واقع شده را بیان فرمایید؟

از نظر احناف و شوافع: حرام است و اشکال دارد.

۲۴- آیا پیامبر خود در یک سال دو مرتبه عمره انجام دادند یا خیر؟

از نظر احناف و شوافع: خیر از پیامبر ثابت نیست که در یک سال در عمره انجام داده باشد.

۲۵- آیا پدر می تواند فرزندش را از رفتن به حج منع نماید؟

از نظر احناف و شوافع: اگر حج فرض باشد خیر پدر نمی تواند این کار را انجام دهد اما اگر حج نفلی باشد و پدر به خدمت فرزندش نیاز داشته باشد بله می تواند منع نماید.

۲۶- آیا سگ و گرگ و حیوانات درنده حیوانات موذی محسوب می شوند؟

از نظر احناف و شوافع: اگر حالت تهاجمی دارند موذی محسوب می شوند.

۲۷- در چه صورتی کشتن حیوانات درنده جنایت محسوب نمی شود؟

از نظر احناف و شوافع: در صورت حمله ور شدن.

۲۸- اگر با ویلچر یا غیره توسط طواف کنندگان جایی از بدن ما زخمی شد برای ما جنایت محسوب می شود؟

احناف: اگر خون آمد وضویش باطل می شود و باید وضو بگیرد و از همانجا طواف را ادامه بدهد.
شوافع: اشکالی ندارد.

۲۹- اگر بر سر یا جایی از بدن زخم ایجاد شود و نیاز به پانسمان بود جنایت محسوب می شود؟

احناف: اگر پانسمان یک چهارم سر و صورت را بپوشاند و در بدن اکثر عضو را و یا اگر یک عضو را بپوشاند دم لازم می شود.
شوافع: پانسمان مطلقاً موجب فدیة تخییری می گردد.

۳۰- شکار چه نوعی از حیوانات برای محرم ممنوع می باشد؟

از نظر احناف و شوافع: شکار مطلقاً برای محرم جائز نیست.

۳۱- در حال احرام کیف و همیان دوخته شده چه حکمی دارد؟

از نظر احناف و شوافع: اشکال ندارد.

سوالات فقهی مبتلابه در حج:

۱- آیا برحاجی مقیم در مکه قربانی واجب است یا واجب نیست؟

نزد شوافع: برحاجی قربانی واجب نیست.
نزد احناف: دو نظر فقهی مختلف وجود دارد، وجوب و عدم وجوب.

۲- مرور زنان از مزدلفه بدون میت، چه حکمی دارد؟

نزد احناف: فدیة واجب نیست.
نزد شوافع: در مرور قبل از نصف شب فدیة باید بدهد، بعد از نصف شب فدیة ندارد.

۳- استفاده محرم از صابون یا شوینده های خوشبو چه حکمی دارد؟

نزد شوافع: اگر به قصد تطیب باشد فدیة دارد و اگر قصد تطیب نداشته باشد فدیة ندارد.
نزد احناف: بطور کلی فدیة (صدقه) دارد.

۴- منا و مکه در مورد اقامت حجاج حکم یک شهر را دارند یا نه، دو شهرند؟

نزد شوافع و احناف: به اتفاق دو شهر محسوب می شود.

۵- اگر کسی عمره را با لباس زیر در کمتر از یک روز انجام دهد چه حکمی دارد؟ آیا دم واجب می شود؟

نزد احناف: اگر انجام عمره بیش از یک روز یا یک شب طول بکشد، دم واجب است و اگر کمتر از یک روز یا یک شب باشد صدقه واجب است.
نزد شوافع: به محض پوشیدن دم واجب است.

۶- چه کسی برای رمی جمرات می تواند نایب بگیرد؟

هر شخصی که ضعف بدنی مانع از رمی جمرات داشته باشد، می تواند نایب بگیرد.
مسئله مورد اتفاق میان احناف و شوافع می باشد.

۷- اگر امام مسجد خیف و نمره مقیم باشد ولی نماز مسافر را بخواند، اقتداء حجاج به چنین امامی جایز است؟

نزد شوافع: جایز است.

نزد احناف: جایز نیست.

۸- حاجی قبل از رفتن به منی ۱۵ روز در مکه مقیم باشد، آیا با رفتن به منی مسافر محسوب می شود و نمازش قصر است؟ یا باید کامل بخواند؟

نزد احناف و شوافع: بطور اتفاق نماز کامل است.

۹- اگر حاجی محرم به حج تمتع، موفق به انجام عمره (تازمان وقوف در عرفات) نگردد، حکمش چیست؟

نزد شوافع: حج این شخص به افراد تبدیل شده و بعد از حج می تواند عمره را بجا آورد.

نزد احناف: باید عمره را فرض کرده و برای حج افراد احرام ببندد و برای جبران فرض، دم کفاره واجب است.

۱۰- اگر خانمی بدلیل حیض در حج تمتع نتوانست عمره تمتع را انجام دهد، تکلیفش چیست؟

نزد شوافع: حج این شخص به افراد تبدیل شده و بعد از حج می تواند عمره را بجا آورد.

نزد احناف: باید عمره را فرض کرده و برای حج افراد احرام ببندد و برای جبران فرض دم کفاره واجب است.

۱۱- حج زن بدون محرم حکمش چیست؟

نزد شوافع: همراه جمع زنان ثقات (قابل اعتماد) حج صحیح است و مرتکب گناه نگشته.

نزد احناف: حج صحیح است ولی مرتکب گناه می گردد، گرچه همراه جمع زنان ثقات باشد.

۱۲- آیا عوامل و کارگزاران کاروان که با هزینه دولت به حج می روند، می توانند از کسی نیابت قبول کنند؟

نزد احناف: در صورتی که متوفی وصیت کرده باشد و دارایی کافی به انجام حج را نیز داشته باشد، کارگزار نمی تواند نیابت این چنین افراد را قبول کند و در غیر این صورت می تواند نیابت قبول کند.

نزد شوافع: مشکلی ندارد.

۱۳- بجا آوردن حج با لباس یا با لباس شخصی محرم شدن حکمش چیست؟

نزد شوافع: اگر شخصی بدون نیت احرام، لباس دوخت دار در تن داشته باشد پس حش منعقد نمی گردد.

اگر با لباس دوخت دار نیت احرام نماید، احرام محقق می گردد اما گناه کار است و در نزد شوافع باید فدیة بدهد و فدیة آن تخییری است که عبارت است از صیام، صدقه و نسک.

نزد احناف: به مقدار یک شب یا یک روز یا مقدار زمان یک شب یا یک روز باشد دم واجب می گردد و کمتر از آن صدقه بدهد گرچه صدقه اندک باشد.

۱۴- پوشیدن کفشی که پشت پا را می پوشاند چه حکمی دارد؟

نزد شوافع: پوشاندن برآمدگی روی پا (کعب) و پشت پا حرام است و در صورت پوشیدن آن موجب فدیة تخییری می گردد (صیام، صدقه و نسک).
نزد احناف: فقط پوشاندن برآمدگی روی پا حرام است.

۱۵- آیا نیابت گرفتن از مکه جایز است؟

نزد شوافع: نیابت گرفتن از مکه اشکال ندارد.
نزد احناف: اگر دارایی داشته باشد و وصیت هم کرده باشد، از بلد حج کنند و یا مطلق و بدون قید بلد، وصیت کرده باشد، نیابت از مکه درست نیست.
اگر خودش وصیت کرده باشد از مکه حج بنمایند نیابت از مکه درست است.

۱۶- در نماز، با زن محاذاه شدن چه حکمی دارد؟

نزد شوافع: محاذاه در نماز درست است.
نزد احناف: نماز درست نیست مگر فاصله امکان پذیر نباشد در این صورت نماز درست است.

۱۷- با توجه به آخرین پرواز و کم بودن زمان مدت احرام آیا صلاح است حجاج حج افراد کنند یا تشویق به حج تمتع نماییم؟

نزد احناف و شوافع: هر سه (افراد و تمتع و قران) جائز است اما به انجام حج تمتع توصیه می شود.

۱۸- با توجه به مصر بودن ملا علی القاری در کتاب مناسکش به انجام حج افراد در حج نیابتی آیا حج تمتع کردن نایب جایز است؟

نزد احناف: به فتوای ملا علی القاری عمل می شود.
نزد شوافع: الزامی نیست.

